

Stortingets justiskomité

Deres referanse: 50 S (2025-2026)**Vår referanse:** 2026/25**Dato:** 29.01.2026**Publikasjonsnr.:** NIM-H-2026-005

SKRIFTLIG INNSPILL

Innspill til representantforslag om å innføre en ordning med rett til informasjon, for å beskytte kvinner mot voldelige partnere

1. Innledning

Norges institusjon for menneskerettigheter (NIM) takker for muligheten til å gi innspill til Representantforslag 50 S (2025–2026) med tiltak for å beskytte kvinner mot partnervold. NIM ble i januar 2026 gitt rollen som nasjonalt overvåkingsorgan for Europarådets konvensjon om forebygging og bekjempelse av vold mot kvinner og vold i nære relasjoner (Istanbulkonvensjonen) i henhold til konvensjonens artikkel 10. NIM har nå et spesifikt mandat om å overvåke myndighetenes etterlevelse av Istanbulkonvensjonen.

NIMs formål med innspillet er å belyse noen menneskerettslige rammer som kan få betydning for forslaget. Dette gjelder særlig statens plikt til å beskytte innbyggerne mot vold etter blant annet Den europeiske menneskerettskonvensjonen (EMK) artikkel 2 og Istanbulkonvensjonen på den ene siden, og retten til privatliv etter EMK artikkel 8 på den andre.

Som forslagsstillerne er inne på, krever et regelverk om utlevering av informasjon av en persons straffehistorikk at flere kryssende hensyn balanseres og ivaretas. Formålet med NIMs merknader er å utbrodere noen av hensynene som forslagsstillerne allerede har nevnt, og som etter vårt syn bør tas med videre i en eventuell utredning. NIM har ikke utredet om en slik lovregulering som foreslås bør innføres eller ikke i norsk rett.

2. Rettslige utgangspunkter

2.1 Menneskerettighetene

EMK beskytter retten til liv i artikkel 2, og EMK artikkel 3 forbyr tortur, umenneskelig og nedverdiggende behandling. Disserettighetene inneholder også positive forpliktelser for staten til å beskytte innbyggerne mot risiko for krenkelser, selv om disse begås av privatpersoner. Etter praksis fra Den europeiske

menneskerettsdomstolen (EMD) er vurderingstemaet for om myndighetene må handle, om det er en reell og umiddelbar trussel mot personens liv, eventuelt lidelser i strid med artikkel 3 og at staten kjente eller burde kjenne til denne risikoen, se for eksempel *Osman v. Storbritannia* avsn. 115. Staten har da plikt til å iverksette rimelige tiltak for å redusere denne risikoen.

Vurderingen av hva som kreves må skje konkret i hvert enkelt tilfelle, og EMD lar det normalt være opp til statene å vurdere konkret hvilke verktøy man skal benytte seg av. Når det gjelder vold mot kvinner har myndighetene imidlertid en plikt til å gjennomføre en uavhengig, proaktiv og grundig vurdering av risikoen for vold. Det er ikke tilstrekkelig å legge offerets egen oppfatning av risikoen til grunn, se *Kurt v. Østerrike* avsn. 169.

Istanbulkonvensjonen inneholder også en rekke forpliktelser for statene til å beskytte kvinner mot vold og beskytte mot vold i nære relasjoner.

EMK artikkel 8 verner på sin side retten til privat- og familieliv. Utlevering av informasjon om en persons straffehistorikk vil utgjøre et inngrep i retten til privatliv. Dette innebærer at det må finnes lovhjemmel for inngrepet, og inngrepet må være formålstjenlig og forholdsmessig.

2.2 Dagens regelverk – politiregisterloven

Etter politiregisterloven § 27 er politiets taushetsplikt ikke til hinder for utlevering av opplysninger der dette er nødvendig for å 1) avverge et lovbrudd, eller 2) for å forebygge lovbrudd når «andre løsninger må antas å være utilstrekkelige». Det må etter tredje ledd uansett foretas en forholdsmessighetsvurdering i hvert tilfelle, hvor det skal legges vekt på blant annet hvordan det kan forventes at mottaker benytter opplysningene. I forarbeidene til bestemmelsen brukes som eksempel at politiet vil kunne orientere foreldre dersom en person med pedofili forsøker å få kontakt med barn i nabolaget, se Ot.prp.nr. 108 (2008-2009) s. 307.

Politiregisterforskriften kapittel 9 inneholder noen bestemmelser som utbroderer dette, for eksempel følger det av forskriften § 9-3 annet ledd at det bare kan utleveres informasjon til private dersom politiet anser det som «strengt nødvendig» for å forebygge et lovbrudd.

Det må dermed antas at det i dag er adgang til å opplyse en partner om en persons historikk med vold mot tidligere partner dersom situasjonen tilsier at det å gi informasjonen er strengt nødvendig og forholdsmessig etter en konkret vurdering. NIM kjenner imidlertid ikke til hvordan dette normalt gjøres i praksis, eller om det er noen ensartet praksis om dette hos politiet.

3. Noen merknader til representantforslaget

Etter menneskerettighetene finnes det ingen generell plikt til å informere kvinner om en partners straffehistorikk. Etter EMDs praksis kan det at man har informert et offer, likevel inngå i vurderingen av om staten har gjort nok for å beskytte en person mot vold.

Dette fremgår av en nyere sak avsagt i 2025, *N.D. mot Sveits* (sak 56114/18). Her var en mann tidligere dømt for blant annet voldtekt og drap. Han hadde blitt vurdert til å ha fortsatt voldsrisiko i vanskelige livssituasjoner slik som samlivsbrudd. Etter løslatelse fikk han en relasjon til en kvinne, som etter å ha blitt bekymret kontaktet mannens fastlege. Fastlegen rådet kvinnen til å avslutte forholdet, uten konkret informasjon om mannens historikk. Legen kontaktet politiet og informerte om samtalen de hadde hatt. Kvinnen ble deretter oppringt av en politibetjent, som oppfordret henne til å avslutte forholdet til mannen, informerte om ulike hjelpetjenester og spurte om hun trengte politiets bistand. Kvinnen opplyste at hun hadde situasjonen under kontroll, at hun planla å forlate mannen, men at hun skulle kontakte politiet hvis hun fikk problemer. Politibetjenten var ikke klar over den psykiatriske evalueringen av mannen, og nevnte heller ikke mannens straffehistorikk for kvinnen, men nevnte at han «ikke var ufarlig».

Etter at kvinnen avsluttet forholdet til mannen, utsatte han henne for grov vold og frihetsberøvelse. Kvinnen klaget staten inn for manglende sikring av hennes rett til liv etter EMK artikkel 2.

I den konkrete vurderingen vektla EMD at staten kjente til at mannen hadde en voldsrisiko, særlig ved samlivsbrudd, og at kvinnen hadde meldt bekymring, noe som indikerte høy risiko for vold. At det ikke ble informert om hans tidligere domfellelser hadde sammenheng med at det ikke fantes hjemmel for å gi ut informasjonen. På grunn av denne manglende muligheten til å dele informasjon, burde politiet satt inn ytterligere tiltak for å beskytte kvinnen, ifølge EMD, som konstaterte at kvinnens rett til liv var krenket grunnet manglende beskyttelsestiltak

Avgjørelsen kan ikke leses som at det er noen absolutt plikt til å informere nye partnere om en persons straffehistorikk. Dette kan likevel inngå som et moment i vurderingen av statens sikringsplikt etter EMK artikkel 2. Dersom man velger å ikke utlevere informasjonen, kan dette utløse plikt til å følge opp situasjonen og redusere risikoen på annen måte.

3.1 Personvernmessige sider

Forslaget vil ha personvernmessige følger for den som blir utsatt for informasjonsdelingen. Utlevering av informasjon om en persons straffehistorikk vil som nevnt utgjøre et inngrep i retten til privatliv etter EMK artikkel 8. Som forslagsstillerne også understreker bør ikke utlevering av informasjon være et hinder

for rehabilitering, og et endelig lovforslag må grundig vurdere personvernkonsekvenser og eventuelt avbøtende tiltak.

Som dommen mot Sveits viser, vil det neppe være problematisk etter EMK artikkel 8 å informere en kvinne om at hun er i en relasjon med en mann med alvorlig straffehistorikk der det i tillegg foreligger markører som tilsier at han vil kunne utgjøre en alvorlig trussel mot henne. Det vil likevel kunne være et stort spenn i typetilfeller, som hva slags relasjon kvinnen og vedkommende man ønsker informasjon om har, hva slags straffehistorikk det er snakk om, om det er andre faktorer som tilsier informasjonsdeling (for eksempel bekymring knyttet til vedkommendes atferd) m.m. Det er ikke gitt at informasjonsdeling i ethvert tilfelle vil være forholdsmessig etter EMK artikkel 8.

Erfaringer fra Storbritannia viser at informasjon om personers rulleblad i flere tilfeller spres med fullt navn og bilde i sosiale medier.¹ Dette vil kunne ha alvorlige konsekvenser for den som rammes. Selv om det finnes lovbestemmelser både i skadeserstatningsloven og straffeloven som kan verne mot slik spredning, kan det være vanskelig å gardere seg mot i praksis. Dette må vurderes nøye, og dersom en slik lov innføres bør det vurderes om den bør suppleres av ytterligere regler for å ivareta personvernet til den som har en straffehistorikk.

For øvrig har innenriksdepartementet i Storbritannia utgitt retningslinjer for vurderinger som skal gjøres etter Clare's law, som er tilgjengelig på britiske myndigheters nettsider, her:

<https://www.gov.uk/government/publications/domestic-violence-disclosure-scheme-pilot-guidance>

Av retningslinjene fremgår det at det skal gjøres omfattende vurderinger i hvert enkelt tilfelle, herunder håndtering av en henvendelse om informasjonstilgang, krav til sikkerhets- og risikovurderinger, hva slags lovbrudd det kan opplyses om, m.m.²

3.2 NIMs forslag til videre behandling

Dersom det skal innføres en informasjonsplikt, mener NIM det bør vurderes grundig når denne plikten skal utløses og hvilke vilkår og sikkerhetsmekanismer som bør følge med.

---

¹ Se eksempel på nettsiden <https://exposedabusers.co.uk/> som også har en Facebook-side med 130.000 følgere per 28. januar 2026, <https://www.facebook.com/Xposedabusers>. Merk at sidene inneholder flere referanser til Clare's law, men det er uklart hvor informasjonen faktisk stammer fra.

² Til orientering har britisk rett også en liknende mekanisme for informasjon om overgrep eller andre former for risiko mot barn, *Sex Offenders Disclosure Scheme*, også kalt *Sarah's law*.

Et spørsmål er på hvilket stadium i en relasjon opplysningene skal kunne gis. Forslagsstillerne skisserer forestående samboerskap eller ekteskap som mulig innslagspunkt. Forskning viser at det i syv av ti partnerdrap var registrert partnervold før drapet. Informasjon om at en person er voldelig er dermed i seg selv ofte ikke tilstrekkelig til å bryte allerede etablerte følelsesbånd. I mange tilfeller der det derfor ikke manglende kunnskap om personens voldspotensiale som gjør at offeret blir værende i relasjonen. Samtidig vil det å gi informasjonen på et svært tidlig stadium av en relasjon kunne ha vidtrekkende personvernkonsekvenser, og uten tilstrekkelige sikkerhetsmekanismer eller terskler for utlevering øker også faren for misbruk. Disse spørsmålene bør utredes grundig i en eventuell utredning.

Det kan eventuelt vurderes å innføres et tilleggsvilkår om at det må foreligge konkrete holdepunkter for at det er grunn til bekymring i den enkelte sak. Et alternativ kan være å innføre en plikt for politiet til uoppfordret å informere kvinner om straffehistorikk, eksempelvis dersom det blir meldt inn bekymring, kvinnen er i kontakt med hjelpeapparatet eller det fremkommer andre forhold som tilsier at hun kan ha behov for informasjonen, uavhengig av hvilket stadium relasjonen er i.

Som nevnt foran har staten en rekke plikter når det gjelder å beskytte kvinner mot vold. Myndighetene kan heller ikke legge offerets egen vurdering av risikoen i situasjonen til grunn, men må selv gjøre en vurdering av hva slags risiko de anser kvinnen for å være i. Det er derfor viktig at en eventuell lovgivning ikke fører til at byrden med å ivareta sikkerheten veltes over på kvinnen selv. Det å utgi eventuell informasjon om voldshistorikk til ny partner må derfor fortsatt uansett ledsages av en risikovurdering fra myndighetene og egnede hjelpe- og beskyttelsestiltak dersom situasjonen tilsier det.

Dagens politiregisterlov gir allerede relativt vid mulighet til å utlevere informasjon etter en konkret vurdering av nødvendigheten og forholdsmessigheten av tiltaket. Et alternativ til en lovendring kan være å revidere noen bestemmelser i politiregisterforskriften, og/eller utarbeide retningslinjer for politiet for utgivelse av informasjon innenfor allerede eksisterende rammer i politiregisterloven, slik som i Storbritannia.³

---

³ Se til inspirasjon de britiske retningslinjene, tilgjengelig på britiske myndigheters nettsider: <https://www.gov.uk/government/publications/domestic-violence-disclosure-scheme-pilot-guidance>

4. Avslutning

NIM er tilgjengelige dersom det skulle være spørsmål eller behov for ytterligere avklaringer.

Vennlig hilsen

for Norges institusjon for menneskerettigheter

Stine Langlete

Fagdirektør

Mathilde Wilhelmsen

Seniorrådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har dermed ingen signatur.